

■ VAQIF YUSIFLI

ÜRƏK DİLİLƏ DANİŞAN ŞAİR

*Mənə hər gün çiçəkdən,
Ya güldən danış, canım!
Danış nağıllarına
Uşaq təkii inanım.*

*Açım ümid qapısın,
Çin olsun ağ yuxular.
Əlimdən sən möhkəm tut,
Qoyma, əlim yıxılar!...*

Əbülfətin sevgi dünyası məhəbbət təşnəsi olan, eşqi müqəddəs hesab edən hər bir insan üçün xoş təsir buraxır. Bu dünyada nə qədər ki, sevgi tükənmir, insan insanı sevmək qüdrətinə malikse və həyat da bu sevgilər üzərində qurulursa, onda yaşamaq da gözəl olur və Əbülfət Mədətoğlunun sevgi şeirləri də elə bu fikri aşılray bizə. Doğrudur, onun şeirlərində dərd də aparıcı oğrazlardan biridir, amma bu dərdlər patoloji səviyyəyə enmir. Deyəndə ki: "Dərdinə qurban olum, Dərdi aldın gözümündən. Kağız tək cırıb atdın, Dərdi saldın gözümündən" yaxud: "Mənə düşən dərdləri Gözmuncuğu bilərəm. Mən onlara sığınıb Bir küncdə isinirəm"- bu misralarda dərd də doğmalaşır sənin üçün. Bu, adi dərd deyil, sevgi ilə nəfəs alan aşiqin dərdidir.

Əbülfət Mədətoğlu öncə qeyd etdiyim ki, ürək diliylə danışan şairdir və onun şeirlərində də ürayinin alovunda bişən sözlər şeirə çevrilir. Şeirlərinin bədii təsir gücü də yetərincedir.

*Tumupcuqkən ürayim
Kəsildi budaq-budaq.
Bu yara ürayimə
Asıldı budaq-budaq.*

*Gözüm gözünü görüb,
Əlim saçını hörüb.
Təbəssüm şəhə dönüb
Asıldı budaq-budaq.*

*Sevincim az, qəmim çox,
Tox doğulub, ruhum tox!
Daha umacağım yox,
Bəsimdi bu dağ, bu dağ*

Bu yazının sonunda bir iradəmi də gizlətməyəcəm. Əbülfətin ilk şeir kitablarında Qarabağ dərdi, yurd həsrəti, şəhidlik mövzusu, əzizlərinin itkisi, qəhrəman oğullarımızın hünəri əks olunurdu. İstərəm ki, Əbülfət bu mövzuları unutmasın!...

Əbülfət Mədətoğlu müasir poeziyamızın tanınan, seçilən və sevilən şairlərindəndir. Məncə, onun çapdan çıxan hər yeni kitabı oxucuların, ümumən ədəbi ictimaiyyətin marağına səbəb olur. Çünki Əbülfət öz hisslərini, təbii və inandırıcı şəkildə ifadə edə bilir. O, necə deyərlər, özünü yazır, amma həm də bizim ürəyimizdən keçənləri, bizi düşündürən məsələləri də qələmə alır. Dünyamız çox mürəkkəb, təzadlı, həm də rəngarəngdir. Mühəribələr, savaqlar gedir, azman dövlətlər kiçik dövlətləri əzir, ordular üz-üzə gəlir, insanların mənəviyyəti pozulur, bazarlar, alış-verişlər adamların həyatına təsirsiz qalmır, üstəlik təbii fəlakətlər, zəlzələlər, sel-su daşqınları dünyanı başına alıb. Belə bir zamanda şairlər, söz adamları öz zərif duyğularını necə saxlaya bilərlər? Ələlxüsus, bu yurdun, bu məmləkətin, başının üstündən qovğası vəkilməyən bir millətin şairləri Amma bu çətin dönmədə də şairlər yenə Vətənin ən təəssübkeş övladları kimi sözün urvatını, şeirin dəyərini ayağa salmırlar. Əbülfət Mədətoğlunun yenəcə çapdan çıxan "Ürayim sənə danışır" şeirlər kitabını oxuyandan sonra bir daha əmin oldum ki, onun şeirləri təsirlidir.

Əbülfət Mədətoğlu ürək diliylə danışan şairdir. Onun yeni kitabının qəhrəmanı da məhz ÜRƏKdir. Bu ürək Əbülfəti həyatın gözəlliklərini duyumağa, təbiəti sevməyə, Vətənə, doğulduğu Qarabağa, Tuğ kəndinə sadiq olmağa, dünyaya, yaşadığı mühitə açıq gözlə baxmağa səfərbər edir. Əbülfət də ürayinin sözündən çıxan deyil.

Həmişə Əbülfətin yeni kitabında illərdən bəri həmişə gözümə sataşan bir şeiri olur. Onu lap gənclik illərində yazıb. "Dağlara" rədifli bu şeirdə Əbülfət xalq poeziyasından gələn ənənəvi ruhu, gəraylı gözəlliyini qoruyub-saxlayır və onu poetik tefəkkürünün naxışları ilə cilalayır:

*Yenə könlüm qan ağladı,
Baxdım dağlara, dağlara.
Dolub qaralmış bulud tək
Yağdım dağlara, dağlara.*

*Qayaları xəncər oldu,
Uçurları səngər oldu.
Bir az duman əngəl oldu -
Qalxdım dağlara, dağlara.
Dedi daşıma dərdimi,
Burax başına dərdini.
Alıb başıma dərdimi -*

Çaxdım dağlara, dağlara.

*Havalanmış ruhum şimşək
Bəsdü, mənə sən az şum çək,
Əbülfəti bir bayraq tək
Taxdım dağlara, dağlara.*

Əbülfətin şeirləri haqqında böyük şairimiz Bəxtiyar Vahabzadə, sevilən şairimiz Ramiz Rövşən, istedadlı tənqidçimiz Nizami Cəfərov və onlarla başqa müəlliflər gözəl fikirlər söyləyiblər. Mən burada onların heç bir yazısından sitat gətirmək istəmirəm. Amma bu fikirləri birləşdirən bir məqamı qeyd etmək istəyirəm - o da bundan ibarətdir ki, Əbülfət Mədətoğlu öz hisslərində son dərəcə səmimi-dir, yalan danışmır, ürayindən keçənləri şeirə çevirir və bu "çevirmədə" ilahi sözün ona bəxş elədiyi missiyaya sadiq qalır. Çalışır ki, şeirdə fikirlə hissi, ürəklə beyni bir vəhdət halına gətirsin. Yeni kitabındakı şeirlərində də o, bu əzəli prinsipinə xəyanət etməz. Elə buna görə də, onun şeirlərində lazımsız, necə deyərlər, havaya, küləyə sovrulmuş misralara çətin rast gələk.

Bu yazıda mən Əbülfətin yeni kitabındakı şeirləri mövzular üzrə təhlil etmək fikrindən uzağam. Hansı mövzuda, nədən yazırsa, təkii ortada ŞEİR olsun. O şeirin içində obrazlı ifadələr, indiyəcən işlənməyən qüvvətli bir təşbeh olsun və ən ümdəsi, o şeir bütövlükdə - ilk misrasından son misrasına qədər səni öz cazibəsində saxlasın.

Son illərdə Əbülfətin şeirlərində sevgi duyğuları üstünlük təşkil edir. Bu dövrdə, bu qarışıq zamanədə sevgilərin tükəndiyindən də söz açılır və hardasa onlara haqq qazandırırısan. Amma dünyanı sevgi, eşq gözüylə oxuyan, həyatın mənasını sevməkdə, sevləməkdə görə, Məcnun məhəbbətini, Leyli sədaqətini yaşadan şairlərimiz də az deyil və onların sevgi şeirlərini oxuduqca yaşamaq eşqin artır. Düşünürsən ki, dünyanı gözəllik və eşq xilas edəcək.

Əbülfətin sevgi lirikasında bir dönməzlik ruhu dolaşır. Onun lirik qəhrəmanı həsrət içində yaşayır, qəm buludları başının üstünü alıb, amma bu həsrətdən, bu qəmlərdən sarsılmır, Məcnunvari bir əda ilə deyir ki:

*Köklənmişəm həsrətə
Üzüm gülmür hələ ki.
Yanımdan ötenləri
Gözüm görmür hələ ki.
Kökləndiyim həsrəti*

*İçim boyda biçmişəm.
Məcnunluğun şərbətin
Mən ömürlük içmişəm.*

Sevgi şeirlərində ənənədən gələn, əsrlər boyu trafarete, şablona dönmən sözlər, ifadələr, bədii təsvir vasitələri nə qədər istəsən taparsan. Hələ də ulu şairimiz Mirzə Ələkbər Sabirin lağa qoyduğu, istehza hədəfinə çevirdiyi təşbehlər XXI əsrdə yaşayan şairlərimizin sevgi şeirlərində saqqız kimi çeynənməkdədir. Əbülfət mümkün qədər bu pis ənənədən qaçır, sevgi şeirlərinə təzə bədii təsvir vasitələri, yeni ifadələr gətirməyə çalışır:

*Hücrəm qəmin yuvası,
Dən daşıyan ümidim.
Sözüm işıq duası,
Dinlə, səni kirdim.*

*Sökülüm dan yeri tək
Sünbül-sünbül ovulum.
Ürayinə işıq çək -
O işıqda doğulum.*

*Gözlərindən boylanım,
Ruhum coşub qaynasın.
Təkə əllərin deyil,
Göz yaşın da oynasın.*

Əbülfət Mədətoğlu bəzi şairlər kimi söz oyununa meyil etməz, Yeni dilimizin sözlərinə yeni rəng qatmağı sevmir, sözün öz içindəki mənanı axtarır, o sözün başqa sözlərlə poetik bağlantısını yeni təşbehə, metafora ilə cilalayır. Məsələn, heç bir şair göz yaşını tumurcuğa bənzətməyib, o göz yaş ki, kirpiyin ucundadır. Və o kirpiyin ucundakı göz yaş "ulduz-ulduz açanda islanacaq üst-başım". Bəbək-ləri göy üzünə bənzətmək olarmı? Baxın:

*Bəbək-lərim göy üzü
Buludları ləngərli.
Kirpiklərim mələklər
Çəkdiyi bir səngərli.*

Belə lövhələrə onun şeirlərində tez-tez rast gəlmək olar. Yeri gəlmişkən deyim ki, Əbülfətin bir çox şeirlərində hislərin, duyğuların rəngarəng lövhələri ilə qarşılaşırıq. Yeni şeiri oxuyub qurtarırsan, müəllifin sevgi ilə bağlı yaşantılarının bir əhvalata, bir vəziyyətə çevrildiyini görürsən. Əlbəttə, bu əhvalat xoş, şirin nağıla da bənzəyir, amma bu nağıl uydurma deyil, yaşanılan, duyulan hisslərin nağılıdır.